

Ч
О
Н
А
М
Д
Ж
У

роман

КІМ ДЖІЙОН,

1982

РОКУ НАРОДЖЕННЯ

*This book is published with the support
of the Literature Translation Institute of Korea (LTI Korea).*

*Ця книга видана за підтримки
Корейського Інституту літературного перекладу (LTI Korea).*

조남주

82년생 김지영

민음사

Чо Намджу

**Кім Джійон,
1982 року народження**

*З корейської переклали
Джан Йонджін і Ольга Шестакова*

**ВИДАВНИЦТВО АНЕТТИ АНТОНЕНКО
ЛЬВІВ**

УДК 821.531-3

Н-24

Чо Намджу

КІМ ДЖІЙОН, 1982 РОКУ НАРОДЖЕННЯ

Роман

З корейської переклали

Джан Йонджін і Ольга Шестакова

Перекладено за виданням:

조남주

82년생 김지영

ISBN 978-89-374-7313-5 (04810)

© Cho Nam-joo, 2016

Кім Джійон — типове ім'я для цілого покоління корейських жінок. Їх від народження супроводжує одна велика вада: вони народилися дівчатками — у суспільстві, де жінка просить вибачення навіть у жінки — за те, що народила дівчинку. Життя героїні роману, Кім Джійон, таке ж типове, як і її ім'я — з дитинства все найкраще діставалося її брату, у школі — хлопцям, а на роботі — колегам-чоловікам. Джійон ніколи не вбачала у такому порядку речей чогось неправильного чи неприродного. Та звичний плин буднів сім'ї Кім Джійон переривається, коли вона починає говорити й чинити дивно, лякаючи рідних. Що це? Невдалий жарт? Протест проти остогидлих суспільних норм? Чи за цим криється щось серйозніше?

Роман про нелегке життя жінки у консервативному патріархальному суспільстві, попри те, що Південна Корея аж ніяк не надається до визначення країни, відсталі в культурному й економічному розвитку. Відверта й розпачлива історія «другої статі», в якій сотні тисяч жінок по всьому світу впізнають себе.

Усі права застережено. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати у будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко»**.

82 년생 김지영 (PALSHIP YI NYEON SAENG KIM JIYEONG) by 조남주 (Cho Nam-joo)

Copyright © Cho Nam-joo, 2016

All rights reserved.

Originally published in Korea by Minumsa Publishing Co., Ltd., Seoul.

Ukrainian Translation Copyright © 2022

Cho Nam-joo c/o Minumsa Publishing Co., Ltd., through The Grayhawk Agency Ltd.

© Шестакова Ольга, Джан Йонджін, український переклад, 2022

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2022

ISBN 978-617-7654-81-9

Осінь 2015 року

Кім Джійон 33 роки. Вона вийшла заміж три роки тому і минулоріч народила доньку. Кім Джійон мешкає в орендованій квартирі площею 79 квадратних метрів, що розташована у великому житловому комплексі у передмісті Сеула, разом із чоловіком Джон Дехьоном*, який на три роки старший від неї, та донькою Джон Джівон. Джон Дехьон працює в ІТ-компанії середньої величини, а Кім Джійон працювала у невеликому рекламному агентстві, звідки звільнилася незадовго перед народженням дочки. Джон Дехьон зазвичай закінчує роботу близько півночі, й іноді працює у вихідні. Сім'я чоловіка живе у Пусані, а батьки Джійон володіють невеликим ресторанчиком, тому виховання доньки лежить повністю на плечах Кім Джійон. Починаючи з минулого літа, коли Джівон виповнився рік, донька почала ходити на пів дня у приватний дитячий садок сімейного типу, що на першому поверсі їхнього житлового комплексу.

Вперше дивні симптоми у Кім Джійон з'явилися 8 вересня. Джон Дехьон точно запам'ятав цей день, бо він припав на початок пенно**. Дехьон якраз снідав грінками

* У Кореї дружини не беруть прізвище чоловіка після одруження (прим. перекладача).

** Пенно (кор. 백로) — один із 24-х двотижневих сегментів сільськогосподарського календаря, кожен сегмент якого позначає певні погодні явища. Починається приблизно 8 числа 9-го місяця, відповідно до місячного календаря. Цей період характеризується появою роси на траві, а також великою кількістю сонячного світла, завдяки чому швидко зріє зерно (прим. перекладача).

з молоком, коли Кім Джійон раптом вийшла на балкон і відчинила навстіж вікно.

Хоча промені сонця залили кімнату яскравим світлом, разом з ними у кімнату ввірвався холодний вітер, що одразу сягнув обіднього стола, за яким сидів Дехьон. Кім Джійон, обхопивши себе за плечі, повернулася в кімнату і сіла за стіл, сказавши:

— А я все дивуюсь, до чого ж студений вітер дме спозарання, а це ж нині пенно! Золотиста пашниця, либонь, уже й посріблилася від світанкової росиці.

Джон Дехьон, почувши, що дружина раптом заговорила, ніби якась бабуся, засміявся.

— Люба, що це з тобою? Ти звучиш геть як твоя мама.

— Носи-но з собою куртку якусь, зя-ате Джон. Зранку та ввечері теперки холодно.

Тоді Джон Дехьон подумав, що його дружина просто так жартує, пародіюючи свою маму. Манера злегка примружувати праве око під час якогось прохання і оце розтягування слова «зять» — усе це дуже нагадувало тещу. Кім Джійон завжди була радісною, багато сміялась, а під час перегляду гумористичних шоу по телевізору любила смішити чоловіка, вдало пародіюючи коміків. Але останнім часом Дехьон помічав, як вона іноді завмирає, дивлячись на стіну порожнім поглядом, або як у неї починають текти сльози, коли Кім Джійон слухає музику. Чоловік списував цю незвичну поведінку на втому дружини через догляд за дитиною та домашню роботу. Тому і цього разу Джон Дехьон не звернув уваги на дивний діалог із дружиною, а просто обійняв її на прощання та поїхав на роботу.

Коли Джон Дехьон у той день повернувся ввечері з роботи, Кім Джійон уже спала поряд з їх донькою. І Кім Джійон, і дитина дримали, посмоктуючи великий палець.

Це було мило, але водночас і дивно, тому Дехьон підійшов до дружини і потягнув її за руку, щоб витягнути палець із рота. Кім Джійон одразу за пальцем злегка висунула язик, декілька разів прицмокнула губами, неначе немовля, і знову поринула у сон.

Через декілька днів Кім Джійон назвалась Чха Синйон — своєю подругою з університетського гуртка, яка померла минулого року. Чха Синйон була одnogрупницею Джон Дехьона і, відповідно, на 3 роки старша від Кім Джійон. Дехьон та Джійон хоч і вчилися в одному університеті, та навіть ходили в один туристичний гурток, не були знайомі між собою в університетські роки. Джон Дехьон хотів вступати в магістратуру після отримання диплома бакалавра, проте не зміг здійснити свою мрію через сімейні обставини. Спочатку після третього курсу він був змушений піти на строкову військову службу, а тоді взяв академвідпустку на рік, щоб повернутися в Пусан і підзаробити трохи грошей. Саме в цей час Кім Джійон вступила до університету і почала ходити на зустрічі гуртка.

Чха Синйон завжди турбувалась про молодших подруг із туристичного гуртка, але з Кім Джійон вони особливо зблизились, оскільки обоє насправді-то не так уже й любили походи в гори. Завдяки цій спільній рисі дівчата дуже подружилися і спілкувалися навіть після закінчення університету. Джон Дехьон та Кім Джійон вперше познайомилися якраз на весіллі Чха Синйон. Згодом, Чха Синйон померла від емболії навколоплідними водами, народжуючи свою другу дитину. У той час Кім Джійон страждала від післяродової депресії, і смерть близької подруги стала для неї справжнім ударом.

У той день подружжя вклало Джівон спати і вперше за тривалий час змогли сісти вдвох і випити по банці пива. Кім Джійон, майже допивши свою банку пива, раптом сказала, поплескуючи Дехьона по плечу:

— Дехьон, твоїй дружині зараз дуже важко. Хоч фізично їй уже легше вправлятися з роллю матері, морально стає все тяжче. Ти повинен постійно підбадьорювати її, кажи їй, яка вона молодець, як добре вона справляється, і що ти їй безмежно вдячний.

— Люба, ти що, на компліменти напрошуєшся? Ну добре-добре, ти ж моя хороша, ти чудово справляєшся з усім, дякую тобі, Кім Джійон, я тебе люблю.

Джон Дехьон грайливо ущипнув Кім Джійон за щічку, але та роздратовано відштовхнула руку чоловіка:

— Не варто, ти що, і досі думаєш, що я та ж двадцятирічна Чха Синйон, що у спекотний літній день, тремтячи, тобі освідчилася?

Джон Дехьон на секунду завмер. Справді, було таке, сталося це майже 20 років тому, коли вони тільки вступили в університет. У спекотний літній день, ополудні, коли яскраве сонце сліпило очі, вони стояли удвох посеред стадіону, на якому не було й натяку на тінь. Дехьон уже й не пригадає, як і чому він опинився там, але саме на стадіоні Дехьон випадково перетнувся із Чха Синйон, яка в той момент сказала, що він їй подобається. Так і освідчилася — тремтячими губами, вкриваючись потом: «Ти мені подобаєшся. Подобаєшся». Але одного погляду на збен-тежений вираз обличчя Джон Дехьона було достатньо для Чха Синйон, щоб зрозуміти: її почуття не взаємне.

— Ох, значить, я тобі не подобаюсь... Я зрозуміла. Забудь. Забудь усе, що я тобі сказала, вважай, що я тобі нічого і не говорила. Я поводитимусь так, як і завжди.

Сказавши це, Чха Синйон швидким кроком перетнула стадіон, залишивши Дехьона самого. Після цього випадку Чха Синйон і справді поводитися з Дехьоном так, ніби нічого їй не було. Настільки, що він уже почав сумніватися, чи вхопив його тоді якийсь сонячний удар і чи не приви́ділось йому це освідчення. Так цей випадок і забувся. І тут раптом його дружина згадує про цю сцену, яка сталася у сонячний літній день і знати про яку могли лише двоє людей на цьому світі.

— Джійон.

Джон Дехьон не міг уже нічого сказати. Він лиш ще декілька раз повторив її ім'я.

— Чуєш, ти, я й так знаю, що ти взірцевий чоловік, перестань кликати Джійон.

«Чуєш, ти» — саме так говорила Синйон, якщо хильнула. Волосся на голові Джон Дехьона стало дибки, ніби по ньому пробігли електричні розряди. Але він вирішив не подавати вигляду, що щось сталось, і лиш далі просив дружину перестати жартувати. Кім Джійон допила пиво, поставила пусту бляшанку на стіл і, не почистивши зуби, пішла у спальню та лягла поряд із дочкою. Джійон одразу заснула, а Джон Дехьон узяв із холодильника ще одну банку пива і одним махом її випив. Що це було? Невдалий жарт? Джійон просто напилась? А може, в неї вселився дух, як ото показують у телевізорі?

Наступного дня зранку Кім Джійон прокинулась, потираючи скроні. Вона геть нічого не пам'ятала з того, що сталось ввечері напередодні. Джон Дехьон зітхнув з полегшенням, вирішивши, що дружина таки просто випила зайвого, але водночас подумав, як то все дивно. Тим паче, йому не вірилось: невже Джійон могла забути все, що сталося — вона ж випила всього лиш одну банку пива.

Дивні речі відбувалися і після цього. Кім Джійон почала писати повідомлення, надсилаючи у них безліч смайликів, чого ніколи не робила; також вона почала готувати для сім'ї бульйон на кістках та чапчхе* — страви, які вона ніколи не любила та й не вмiла готувати. Джон Дехьон дивився на дружину і не впізнавав її. Вони жили разом уже три роки і два роки до весілля зустрічались — за ці п'ять років вони провели безліч годин, розмовляючи один з одним і люблячи одне одного. І тепер його кохана дружина, яка народила йому чарівну доньку, здавалася геть не схожою на ту людину, яку він знав п'ять років.

Справжні неприємності почалися на Чхусок** у будинку батьків Дехьона. Джон Дехьон узяв вихідний за свій рахунок у п'ятницю, і о 7 ранку вони усією сім'єю вирушили до Пусана, куди прибули через п'ять годин. Вони пообідали із батьками Дехьона, після чого Джон Дехьон ліг подрімати, втомлений довгою дорогою. Раніше Джон Дехьон і Кім Джійон, подорожуючи на далекі відстані, вели авто по черзі, але після народження дочки кермування машиною повністю взяв на себе Дехьон. Маленькій Джівон геть не подобалось їздити у автокріслі, вона постійно плакала і крутилась в ньому, і лише присутність мами поряд на задньому сидінні, яка би бавила і годувала Джівон, могла заспокоїти малечу.

Кім Джійон помила посуд, випила чашечку кави і пішла зі свекрухою на ринок за продуктами до святкового

* Чапче, чапчхе — страва з крохмальної локшини. Локшину смажать з овочами, грибами і м'ясом на кунжутній олії і заправляють соєвим соусом (прим. перекладача).

** Чхусок — свято врожаю, одне з найбільших сімейних свят та державний вихідний у Кореї, на який дається мінімум 3 вихідних. Святкують 15 числа 8 місяця за місячним календарем (прим. перекладача).

столу. Увечері вони зварили бульйон, замаринували реберця, почистили і приготували зеленину та овочі на салати, частину з яких заморозили, помили і почистили овочі та морепродукти для млинців та фритюру, після цього по-вечеряли та прибрали зі столу.

Увесь наступний день Кім Джійон зі свекрухою смажили млинці, морепродукти й овочі у клярі, тушкували реберця, готували рисові галушки сонпхьон і час від часу накривали стіл. Інші члени сім'ї провели чудовий день, насолоджуючись святковим столом, на якому, немов на скатертині-самобранці, щоразу з'являлися нові і нові страви. Маленька Джівон не капризувала, радісно йшла на руки до бабусі та дідуса, і всі не могли нею натішитися.

На наступний день був Чхусок. Оскільки церемонія поминання предків роду щороку проводилася у будинку двоюрідного брата Дехьона, у будинку батьків Дехьона гостей завжди збиралося небагато. Усі відпочивали, відсипалися й їли те, що було приготовано напередодні. Після сніданку, після того як помили посуд, приїхала Джон Сухьон — молодша сестра Дехьона, із сім'єю. Джон Сухьон була на два роки молодша за свого брата і на рік старша за Кім Джійон, та мешкала разом із своїм чоловіком та двома синами у Пусані. Батьки її чоловіка також живуть у Пусані, і саме у домі його батьків було заведено проводити церемонію поминання предків на Чхусок. Сухьон щороку доводилося брати на себе нелегку роль господині і готувати їжу на всю велику рідню чоловіка. Тому як тільки Сухьон переступила поріг батьківського дому, вона одразу ж лягла відпочивати, а Кім Джійон зі свекрухою приготували суп із таро* на м'ясному бульйоні, зварили рис,

* Таро — рослина, бульби якої вживають як їжу у Південно-Східній Азії, Африці (прим. перекладача).

посмажили рибу, заправили овочі для салату і накрили обідній стіл.

Після обіду Джон Сухьон дістала із сумок подарунки для Джівон — різнокольорові платтячка та спіднички, шпильки для волосся і мереживні шкарпетки. Сухьон примовляла, заколюючи волосся Джівон шпильками і одягаючи її у новенькі шкарпетки, як би вона теж хотіла мати донечку. У цей час Кім Джійон нарізала яблука і груші на десерт, хоча всі уже так наїлися, що не могли навіть шматочка в рот покласти. Коли вона винесла сонпхьон, лише Сухьон узяла один із тарілки, при цьому з докором сказавши:

— Мам, ти що, знову ліпила сонпхьон власноруч?

— Аякже.

— Ну мам, я ж тобі вже стільки раз казала не готувати їжу самій. Хоч я вже й втомилась це повторювати, але скажу ще раз — не вари ці бульйони, ти ж можеш просто купити млинці і сонпхьон на ринку або в магазині. Ви ж навіть не проводите церемонію поминання, для чого готувати стільки їжі? І тобі важко, і Джійон.

Мати, почувши це, змінилася на лиці — слова дочки її явно засмутили:

— Що складного в тому, щоб приготувати поїсти для своєї сім'ї? Для цього ми і збираємося всією сім'єю на свята — щоб разом готувати, а тоді збиратися за одним столом.

І тут свекруха раптом спитала у Кім Джійон:

— Джійон, тобі ж було не важко?

Кім Джійон почервоніла, вираз її обличчя раптом по-добрішав, а очі потепліли. Джон Дехьон помітив це, напружився, але перш ніж він встиг поміняти тему розмови

чи вивести дружину із кімнати, Кім Джійон відповіла:

— Так, свахо. Чесно кажучи, кожного разу після таких свят у моєї Джійон все тіло ломить від втоми.

На секунду всі завмерли і затамували подих. Джон Сухьон видихнула і, запинаючись, пролепетала:

— Джі... Джійон, здається, Джівон пора поміняти підгузок.

Джон Дехьон швидко схопив дружину за руку і спробував витягнути її з кімнати, але Кім Джійон відштовхнула його і сказала:

— Зяте! А ти? Чому кожного року ти проводиш всі свята у своєму Пусані, до нас заїжджаєш лиш на хвилинку, і то зразу їдеш додому. Хоча б цього разу приїдьте раніше.

І знову, мовивши це, Кім Джійон примружила праве око, як її мати. У той момент шестирічний син Джон Сухьон упав з дивана, де він бешкетував зі своїм молодшим братом. Незважаючи на його гучний плач, ніхто навіть не ворухнувся, щоб піти заспокоїти малого. А той, глянувши на дорослих, які сиділи, немов заціпенілі, одразу перестав плакати. Першим не витримав батько Дехьона:

— Джійон! Що ти собі дозволяєш? Як ти смієш так говорити зі старшими? Дехьон, Сухьон і вся наша сім'я збираються разом лише декілька разів на рік. Невже тобі настільки складно провести декілька днів із сім'єю?

— Тату, ти все не так зрозумів.

Джон Дехьон хотів усе пояснити, але із жахом усвідомив, що, по суті, і не знає, що сказати і з чого почати. Тоді Кім Джійон відштовхнула Дехьона і спокійно сказала:

— Свате, попри всю мою пошану до вас, я маю дещо сказати. Відколи «сім'я» — це тільки ваша родина? Між іншим, ми теж сім'я для Джійон і Дехьона. Для нас теж свята — це єдина можливість побачитись з дітьми. Вони

ж працюють постійно. Тому я вас прошу, відпустайте мою доню до нас у гості хоча б тоді, коли до вас приходиться ваша дочка.

Урешті-решт Джон Дехьон таки схопив дружину і витягнув її з кімнати, затуливши рот Джійон рукою:

— Вона хворіє, тату. Мамо, тату, Сухьон, чесно, вона хворіє. Я пізніше вам усе поясню.

Дехьон швидко посадив дружину з дочкою в машину, навіть не давши їм часу переодягнутись. У машині Джон Дехьон втомлено схилив голову на кермо, а Кім Джійон співала дочці пісеньки, ніби нічого й не сталося. Батьки Дехьона не вийшли попрощатись, зате Сухьон винесла речі брата і допомогла спакувати їх у багажник:

— Брате, Джійон має рацію. Ми поводитися неправильно. Не сварися з нею й не злись на неї. Просто вибачся за все і подякуй їй, добре?

— Я поїхав. Поговори там з татом, добре?

Джон Дехьон не злився — він просто почувався розгубленим, засмученим та наляканим.

Після цього випадку Джон Дехьон сам сходив до психіатра, щоб проконсультуватися. Дружині, яка і не підозрювала, що з нею щось відбувається, Дехьон порадив сходити до лікаря, обґрунтувавши це тим, що вона останнім часом має дуже втомлений вигляд і погано спить. Кім Джійон була вдячна чоловіку за раду, бо і сама помічала, що відчувається виснаженою і засмученою, а це могло свідчити про те, що її післяпологова депресія знову повернулась.

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати далі,
придбайте, будь ласка,
повну версію книги.